

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Peutergroep de Wegwijzer

Plaats : Zutphen
LRKP nummer : 190802765
Onderzoeksnummer : 293743
Datum onderzoek : 4 september 2017
Datum vaststelling : 9 oktober 2017

INHOUDSOPGAVE

	SAMENVATTING	5
1	INLEIDING	6
2	HOOFDCONCLUSIE	7
3	RESULTATEN ONDERZOEK	8
4	REACTIE VAN DE HOUDER	15

SAMENVATTING

De kwaliteit van de voor- en vroegschoolse educatie op Peutergroep de Wegwijzer kan op de meeste onderdelen verbeterd worden.

Wat gaat goed?

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een prettige sfeer in de groep waarin zij positief, enthousiast en met respect omgaan met de peuters. De ouders waarderen dit en de peuters gaan met veel plezier naar de peutergroep.

Daarnaast krijgen de ouders op verschillende momenten informatie over hoe het met hun kind gaat en aan welk thema er wordt gewerkt.

Bovendien werken de pedagogisch medewerkers en de zorgcoördinator op een goede manier samen met anderen, zoals de logopedie en de basisschool. Ze weten elkaar te vinden en als een peuter extra hulp nodig heeft, is dat snel geregeld.

Wat kan beter?

Het lokaal kan aantrekkelijker en uitdagender worden ingericht. We missen bijvoorbeeld speelmaterialen waarmee de peuters ontdekkingen kunnen doen.

Tevens hebben de pedagogisch medewerkers nog niet voor alle peuters in beeld hoe ze zich ontwikkelen. Hierdoor krijgen de peuters nu niet altijd de begeleiding die nodig is. Het is de bedoeling van de pedagogisch medewerkers om de ontwikkelingen van de peuters de komende periode beter op papier te zetten.

Tot slot kan de directie van de peutergroep jaarlijks beter in beeld brengen hoe ze, samen met de pedagogisch medewerkers en de zorgcoördinator, de kwaliteit van de voorschoolse educatie op de groep verbetert.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

De inspectie houdt signaalgestuurd toezicht op de kwaliteit van voorschoolse educatie op locaties met gesubsidieerde voorschoolse educatie in alle OAB-gemeenten. Naar aanleiding van signalen over mogelijke tekortkomingen in de kwaliteit van de voorschoolse educatie op Peutergroep de Wegwijzer heeft de inspectie een onderzoek uitgevoerd op deze voorschool.

Vanaf 1 augustus 2017 hanteren wij hierbij een nieuw onderzoekskader. Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie.

Werkwijze

Op 4 september 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: ouders, pedagogisch medewerkers, zorgcoördinator en directie;
- observaties van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep.

Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij een feedbackgesprek gevoerd met de directie. In dit gesprek zijn de bevindingen en waarderingen van de inspectie besproken en heeft de voorschool aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op Peutergroep de Wegwijzer. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

De kwaliteit van de voorschoolse educatie op Peutergroep de Wegwijzer vraagt op de meeste onderdelen versterking. Met name het doelgericht, planmatig en cyclisch werken aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie kan verbeterd worden. Dit vraagt sturing vanuit de directie en afstemming met basisschool de Wegwijzer in het integraal kindcentrum.

3 RESULTATEN ONDERZOEK

Hieronder staan de waarderingen van de standaarden en een toelichting daarop. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledig onderzoekskader voorschoolse educatie en primair onderwijs. De score geeft aan in welke mate de betreffende standaard is gerealiseerd.

Ontwikkelingsproces		Kan beter	Voldoende	Goed
OP1	Aanbod	•		
OP2	Zicht op ontwikkeling	•		
OP3	Pedagogisch-educatief handelen	•		
OP4	(Extra) ondersteuning		•	
OP5	Samenwerking		•	

Ontwikkelingsproces

Het aanbod is te weinig doelgericht en de inrichting kan verbeterd worden

De pedagogisch medewerkers op de peutergroep zijn geschoold in het werken met het vve-programma Startblokken. Zij plannen de thema's per jaar en leggen dit vast in een jaarplanning. Dit schooljaar sluiten zij aan bij het thema-aanbod dat de school heeft vastgesteld. De pedagogisch medewerkers maken vervolgens per thema een uitwerking in activiteiten die zijn afgestemd op de peuterperiode. Daarbij houden zij rekening met de verschillende ontwikkelingsgebieden van de peuters. Tevens werken zij het woordenschaataanbod uit met basis- en uitbreidingswoorden.

Een volgende stap kan zijn om concreter te beschrijven wat de doelen zijn van het thema en deze vervolgens te vertalen in een dag- en weekplanning. De pedagogisch medewerkers kunnen daarmee beter bijhouden welke doelen de peuters hebben bereikt en welk aanvullend aanbod de doelgroepeuters nog nodig hebben.

Tegelijkertijd kan de inrichting verbeterd worden. De peutergroep is sinds dit schooljaar gehuisvest in een ander lokaal in het IKC de Wegwijzer. Het lokaal bevindt zich naast de onderbouwgroepen van basisschool de Wegwijzer. De ruimte is vrij klein en dit beperkt enigszins de mogelijkheden voor het maken van hoeken en het benutten van de vloer als speelruimte. Toch zien wij mogelijkheden om de speel-leeromgeving aantrekkelijker en uitdagender te maken voor de peuters. Dit kan bijvoorbeeld door meer aan te sluiten op het thema en door het toevoegen van levensechte materialen waarmee de peuters

ontdekkingen kunnen doen. In de visie van de directie van de peutergroep is het juist de bedoeling dat de peuters ervaringen opdoen door te zien, horen, voelen en ruiken. Daarom is het des te belangrijker hiermee rekening te houden in de inrichting van de ruimte. Daarnaast beoordelen we de inrichting ook als weinig talig. Daarmee bedoelen we dat in het lokaal te weinig rekening wordt gehouden met de soms beperkte (Nederlandse) woordenschat van de doelgroepeuters.

De doelgroepeuters worden nog niet allemaal goed gevolgd

De pedagogisch medewerkers brengen de beginsituatie van een doelgroepeuter in beeld. Als een doelgroepeuter naar de peutergroep gaat, volgt allereerst een intakegesprek met de ouders. Bovendien vindt vanuit het programma Vve-thuis een huisbezoek plaats. Dit levert informatie op over de startpositie van de peuters. Als volgende stap werken de pedagogisch medewerkers, sinds dit schooljaar, met een gestandaardiseerd instrument om de ontwikkelingen van de peuters te volgen. Dit is gemeentebreed verplicht gesteld. De pedagogisch medewerkers zijn daarom geschoold in het werken met dit nieuwe programma. Het implementeren van dit nieuwe systeem kost echter veel tijd. Ten tijde van het onderzoek was het instrument voor twee doelgroepeuters volledig ingevuld. Voor de andere doelgroepeuters liggen er alleen eigen observaties van de pedagogisch medewerkers. Wel is er zicht op verbetering, doordat het gestandaardiseerde volginstrument de komende periode voor alle doelgroepeuters wordt ingevuld.

Als de pedagogisch medewerkers zien dat de ontwikkeling van peuters op onderdelen stagneert, bieden zij deze peuters extra zorg. Dit gebeurt niet planmatig, maar zoals het uitkomt op de dag. In het logboek en op het reflectieformulier noteren de pedagogisch medewerkers af en toe de activiteiten die zij hebben uitgevoerd in een klein groepje en zij beschrijven hoe dit is gegaan. Van een cyclisch proces van signaleren, analyseren, doelgericht uitvoeren van de educatie en evalueren van de aangeboden zorg, is echter geen sprake. Door dit wel te doen, krijgen de pedagogisch medewerkers inzicht in wat wel en wat niet werkt in het stimuleren van de ontwikkeling van de peuter.

Een sterk pedagogisch klimaat, maar educatief handelen dat op onderdelen beter kan

Het pedagogisch klimaat in de peutergroep is ondersteunend voor de ontwikkeling van de peuters. Tijdens de inloop en tijdens het ochtendprogramma hebben we waargenomen dat er op de peutergroep sprake is van een prettige sfeer. De peuters vinden het fijn om naar de peutergroep te gaan. De pedagogisch medewerkers zijn toegankelijk, positief en enthousiast.

We krijgen dit ook terug van de ouders met wie we tijdens het onderzoek hebben gesproken. Er is sprake van respect tussen pedagogisch medewerker en peuter, hetgeen we terugzien in de contacten die de peuters onderling met elkaar hebben. De pedagogisch medewerkers geven positieve reacties op het gedrag en de antwoorden van de peuters.

Het positieve pedagogisch klimaat maakt het mogelijk dat de peuters nieuwe kennis opdoen en zich nieuwe vaardigheden eigen maken. Door te spelen in de hoeken en door de begeleidde activiteiten die de pedagogisch medewerkers aanbieden, leren de peuters nieuwe dingen. De pedagogisch medewerkers gebruiken daarbij veel taal en stellen gesloten en open vragen om de peuters uit te dagen zelf te spreken. Ze gebruiken visuele en muzikale ondersteuning hetgeen passend is bij het thema.

Het educatief handelen kan op onderdelen verbeterd worden. De pedagogisch medewerkers verzorgen activiteiten die voor alle peuters bedoeld zijn. Tegelijkertijd constateren we dat niet alle peuters actief betrokken zijn en dat zij te weinig gestimuleerd worden om wel mee te doen. Bovendien zitten de peuters vrij lang op hun stoeltjes. Wat daarnaast opvalt, is dat er weinig extra activiteiten zijn voor de doelgroepeuters. De tijd die de pedagogisch medewerkers besteden aan één-op-één begeleiding, aan activiteiten in kleine groepjes of aan begeleid spel in de hoeken, is vrij beperkt. De ouders met wie we hebben gesproken, vragen zich eveneens af hoeveel tijd er is voor één-op-één begeleiding van hun kind door de pedagogisch medewerkers. Hun kind heeft immers niet voor niets een vve-indicatie en dus is extra hulp nodig.

Door het ontbreken van een dagplanning weten de doelgroepeuters zelf niet hoe de precieze dag eruit ziet. Zij krijgen de keuze of ze wel of niet mee willen doen aan een, voor hen bedoelde, activiteit. Hierin kunnen de pedagogisch medewerkers meer sturend zijn. Het is van belang om de peuters mee te nemen in de structuur en het ritme van dag. Door meer vooraf te plannen krijgen de doelgroepeuters meer begeleiding zodat zij eventuele achterstanden inlopen. Tevens zou de inloop benut kunnen worden voor extra begeleiding van doelgroepeuters en voor de ondersteuning van ouders bij het spelen met hun kind (voorbeeldgedrag).

Peuters krijgen extra hulp als dat nodig is

Hoewel de interne zorg verbetering behoeft, zien we dat de externe zorg tijdig wordt ingeschakeld. Als er peuters zijn die extra zorg en begeleiding nodig hebben, die de pedagogisch medewerkers zelf niet kunnen bieden, schakelen de pedagogisch medewerkers de zorgcoördinator in. De zorgcoördinator vervult een

ondersteunende en adviserende rol richting de pedagogisch medewerkers en is voorzitter van het zorgoverleg. Elke vier weken vindt het zorgoverleg plaats waarin naast de zorgcoördinator ook de jeugdverpleegkundige, het observatieadviescentrum en een vertegenwoordiger van VVE-thuis zitting hebben. Dit functioneert goed. Ook zijn er goede relaties met de integrale vroeghulp.

Daarnaast vindt regelmatig contact plaats tussen de zorgaanbieders, zoals de logopedist, en de pedagogisch medewerkers. De ouders met wie we hebben gesproken, geven aan dat de pedagogisch medewerkers gebruik maken van de informatie die de ouders van de logopedist krijgen. Wel vragen ze zich af in hoeverre de extra ondersteuning daadwerkelijk plaatsvindt.

De inhoudelijke samenwerking met de school is in ontwikkeling

Voor alle doelgroeppeuters vindt een warme overdracht plaats richting de verschillende basisscholen waar de peuters naartoe gaan. Daarbij hanteren de pedagogisch medewerkers het overdrachtsformulier dat in de gemeente Zutphen wordt gebruikt. Het is op termijn de bedoeling dat de informatie uit het volgsysteem hiervoor de basis vormt.

De samenwerking met de basisschool in het IKC is in ontwikkeling. Sinds vorig jaar werkt op de school een nieuwe directeur die de samenwerking met de peutergroep verder wil intensiveren. Een van de veranderingen die dit schooljaar in dit kader zijn doorgevoerd, betreft de locatie van de peutergroep. De peuters en kleuters zitten nu in lokalen naast elkaar. Dit is een eerste stap richting versterking van de samenwerking. Daarnaast overlegt een van de pedagogisch medewerkers sinds dit schooljaar wekelijks met de leraren van de onderbouw. Daarbij streven de beide directeuren en de pedagogisch medewerkers en leraren van groep 1 en 2 naar meer inhoudelijke samenwerking, bijvoorbeeld in de afstemming van het aanbod en in het gebruik van de ruimtes in de gangen. Dit proces van verdere inhoudelijke samenwerking staat in de kinderschoenen.

De samenwerking met ouders vindt vooral plaats via het programma van VVE-thuis. Ouders zijn verplicht tot deelname aan dit programma waarbij zij ondersteund worden in het uitvoeren van vve-activiteiten. De ouders hebben elke twee weken een bijeenkomst. De ouders met wie we spraken, geven evenwel aan dat lang niet alle ouders hieraan meedoen. Verder geven zij aan dat het aanbod niet altijd aansluit bij zowel het thema van de peutergroep als bij de vve-indicatie van hun kind. Ouders ervaren daarom niet altijd de meerwaarde van het aanbod. De peutergroep zou daarom ouders zelf meer kunnen betrekken, bijvoorbeeld door het meegeven van (thema)materialen. Dit kan in aanvulling op hetgeen aan informatie meegaat naar huis. Vanuit de peutergroep

krijgen ouders namelijk bij elk thema een nieuwsbrief mee, waarin onder andere liedjes staan die passen bij het thema. Aan het eind van elk thema vindt een afsluitende bijeenkomst plaats met ouders.

Resultaten	Kan beter	Voldoende	Goed	N.t.b.
RV1 Ontwikkelingsresultaten				•

Resultaten

De resultaten van de voorschoolse educatie zijn onbekend

Noch vanuit de gemeente, noch door de houder zelf zijn doelen geformuleerd ten aanzien van de voorschoolse educatie. Er is niet bepaald wat voorschoolse educatie zou moeten opleveren. De peutergroep kan daarom niet laten zien of peuters aan het eind van de peuterperiode voldoende toegerust naar groep 1 van de basisscholen gaan. Doordat de peutergroep, conform de gemeentebrede afspraak, gaat werken met een volginstrument, liggen er mogelijkheden om hieraan in de toekomst wel resultaatdoelen te verbinden.

Kwaliteitszorg en ambitie	Kan beter	Voldoende	Goed
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur	•		
KA3 Verantwoording en dialoog	•		

Kwaliteitszorg en ambitie

De kwaliteit van de voorschoolse educatie is bekend, maar verbeterpunten worden niet opgepakt

De kwaliteitszorg gericht op voorschoolse educatie ontbreekt. In het pedagogisch beleidsplan staat niet beschreven welke visie de houder heeft op de voorschoolse educatie. Wel is er een beleidsplan gemaakt voor het IKC, maar de voorschoolse educatie komt hierin weinig aan bod. De houder HKZ is gecertificeerd en er vindt een jaarlijkse hercertificering plaats. De kwaliteit van vve maakt hiervan echter geen deel uit. Dit kan verbeterd worden. We verwachten dat de houder een visie formuleert op vve, daar doelen aan verbindt en evalueert of de doelen zijn behaald.

In de afgelopen jaren zijn er twee externe organisaties geweest die de kwaliteit van de aangeboden vve in beeld hebben gebracht. De uitkomsten van deze nulmeting en de uitkomsten van de recente audit zijn deels opgepakt, maar ze

zijn niet planmatig weggezet. Voor het verhogen van de kwaliteit van vve is het van belang dit alsnog te doen. Bovendien geven de pedagogisch medewerkers aan dat zij behoefte hebben aan zicht op hun eigen kwaliteit. Zij willen hun werk graag elke dag een beetje beter doen. Daar hoort bij dat het pedagogisch-educatief handelen periodiek wordt beoordeeld, zodat zij weten waar ze goed in zijn en wat er beter kan.

De verantwoordelijkheidsverdeling kan duidelijker

In de afgelopen jaren zijn de pedagogisch medewerkers op verschillende gebieden geschoold in voorschoolse educatie. Voorbeelden zijn de scholing 3F-niveau, de opleiding Startblokken en het volginstrument OVM. In het opleidingsplan staat welke scholing er dit jaar gepland is. Hiermee ligt er een basis voor verdere professionalisering.

Desalniettemin ontbreekt binnen de organisatie voldoende vve-expertise en aansturing om de noodzakelijke stappen te zetten om de kwaliteit van vve te verbeteren. De zorgcoördinator heeft daarin een rol, maar dit is slechts een ondersteunende en adviserende rol richting de pedagogisch medewerkers en ten aanzien van de externe zorg. De zorgcoördinator heeft geen directe verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van vve in de groep. De directie is daarvoor wel verantwoordelijk, maar heeft te weinig zicht op de inhoudelijke kwaliteit van de aangeboden voorschoolse educatie. Kortom: er stuurt niemand op de kwaliteit van vve. De pedagogisch medewerkers spreken elkaar aan op gemaakte afspraken, maar er is geen norm geformuleerd waartegen zij hun eigen of elkaars handelen kunnen afzetten. Een duidelijker verantwoordelijkheidsverdeling is noodzakelijk.

Een volgende stap voor de directie is daarom een beleidsplan vve te formuleren waarin staat wie waarvoor verantwoordelijk is en waarin is opgenomen hoe de kwaliteit wordt gemeten en geborgd. Voor de pedagogisch medewerkers op de peutergroep kan het leerzaam zijn om eens gericht bij andere voorscholen te kijken. Dat kan gaan om peutergroepen binnen de eigen organisatie, maar met name ook daarbuiten.

De verantwoording naar buiten voldoet deels

De houder verantwoordt zich in de subsidieverantwoording over de bestede middelen voor voorschoolse educatie. Van een verantwoording over het gevoerde vve-beleid is nog geen sprake. In de ontvangen stukken en op de website ontbreekt informatie over ambities en doelen.

Wel informeert de peutergroep de ouders over de activiteiten die plaatsvinden,

door middel van foto's op de website en op sociale media. Daarnaast informeert de directie de ouders via de eerder genoemde (thema)nieuwsbrief. Tot slot hebben ouders in de oudercommissie een rol bij de organisatie van onder andere de jaarlijkse informatiebijeenkomst.

4 REACTIE VAN DE HOUDER

Dit rapport beschrijft de waarderingen van de inspectie van de kwaliteit van de voorschoolse educatie op Peutergroep de Wegwijzer. Wij hebben de voorschool en de houder gevraagd de ontwikkelrichting aan te geven op basis van het eigen kwaliteitsbeeld en dat van de inspectie.

Hieronder geeft de houder van de voorschool haar reactie:

De betrokkenen vinden dat de rapportage een correct beeld laat zien van de peutergroep de Wegwijzer. Het geeft een mooi tijdsbeeld weer van het peuterwerk binnen de gemeente Zutphen.

Wij, de betrokkenen, hebben een gesprek gehad en we gaan stappen ondernemen. Er gaat een plan van aanpak komen en inmiddels hebben we een VVE-coördinator aangesteld.